

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členov senátu JUDr. Ľuboša Szigetiho a JUDr. Eleny Berthotyovej, Phd. v právnej veci žalobcu: **M. S.**, *zastúpeného JUDr. R. F.*, proti žalovanému: **Krajský úrad životného prostredia B.B.**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 2007/00646-BE zo dňa 3. apríla 2007, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23 S 136/2007-34 zo dňa 12. septembra 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23 S 136/2007-34 zo dňa 12. septembra 2007 **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozhodnutím II. stupňový správny orgán potvrdil rozhodnutie I. stupňového správneho orgánu vydané pod č. 2007/00001 zo dňa 30. januára 2007, a to Obvodného úradu životného prostredia vo V.K., ktorým žalobcovi uložil poriadkovú pokutu vo výške 5000 Sk z dôvodu, že sa dňa 22. novembra 2006 bez náležitého ospravedlnenia nedostavil na ústne pojednávanie, hoci bol správnym orgánom predvolávaný už opätovne. Krajský súd v preskúmvacom konaní na základe podanej žaloby žalobcom skúmal zákonnosť vydaného rozhodnutia správnych orgánov a ich postup, ktorý rozhodnutiam predchádzal. Z obsahu pripojeného administratívneho spisu zistil, že na obvodnom úrade životného prostredia prebieha pojednávanie vo veci správneho deliktu podľa § 74 ods. 1

písm. i) zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, ktorého sa mala dopustiť právnická osoba K-I., s.r.o., tým, že pri zaobchádzaní s nebezpečnými látkami na bývalom Hospodárskom stredisku štátneho majetku v likvidácii kat. územia P. porušila povinnosti ustanovené v § 39 hore citovaného vodného zákona. V predmetnom konaní správny orgán na základe dôvodov zrušujúceho rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 23 S 186/2005 zo 7. decembra 2005 potreboval vypočuť konateľa uvedenej spoločnosti, a to žalobcu M. S.. Ďalej krajský súd zistil, že I. stupňový správny orgán vo veci nariadil ústne pojednávanie 14.06.2006, pričom sa žalobca nedostavil a svoje písomné ospravedlnenie doručil orgánu až 16.06.2006. Ďalšie pojednávanie bolo vytýčené na deň 12.07.2006, pričom žalobcovi predvolanie bolo doručené 26.06.2006, opäť však ospravedlnenie zo strany žalobcu obdržal správny orgán až 12.07.2006. Ďalšie pojednávanie bolo vytýčené na 09.08.2006, ospravedlnenie žalobcu bolo doručené toho istého dňa, t. j. 09.08.2006. Žalobca zároveň žiadal o náhradný termín na deň 05.09.2006. Správny orgán mu však ponúkol dve možnosti, a to buď termín 14.09.2006, alebo 19.09.2006. Žalobca na túto ponuku nereagoval. Z toho dôvodu správny orgán vytýčil nové pojednávanie na 12.10.2006, pričom predvolanie bolo žalobcovi doručené 05.10.2006. Ospravedlnenie o neúčasti bolo správnomu orgánu doručené 16.10.2006. Opätovné predvolanie na pojednávanie určené na deň 22.11.2006 bolo žalobcovi doručené 06.11.2006. V tomto prípade sa žalobca ospravedlnil z dôvodu práceneschopnosti, opätovne však oneskorene, a to dňa 23.11.2006. Žalobca dôvod a existenciu práceneschopnosti nepreukázal ani dodatočne, hoci bol na to vyzvaný správnym orgánom a táto výzva mu bola doručená dňa 30.11.2006. Správny orgán následne požiadal i Obvodné oddelenie PZ v Š. o jeho predvedenie na deň 09.01.2007, avšak zo správy tohto policajného orgánu vysvitlo, že žalobca sa 27.12.2006 odhlásil z trvalého bydliska, a preto požiadavka na jeho predvedenie nemohla byť úspešne vykonaná. Krajský súd na základe toho dospel k záveru, že I.-stupňový správny orgán mnohonásobne sa pokúsil o zaistenie žalobcu na pojednávania, avšak bezúspešne, pričom žalobca sa na tieto pojednávania bez závažných dôvodov nedostavil, tieto ospravedlňoval dodatočne, nepreukázal nikdy hodnoverným dokladom dôvod svojej neúčasti, preto celý tento postup zo strany žalobcu bol správnym orgánom vyhodnotený správne ako celkové sťažovanie postupu konania, ktoré odôvodnilo použitie uvedenej sankcie. Krajský súd sa v konečnom dôsledku stotožnil s právnym záverom žalovaného, a preto považoval žalobu žalobcu za nedôvodnú. Mal za to, že v danom prípade už nezohrala významnú úlohu tá skutočnosť, či v prípade žalobcu ako samostatne zárobkovej osoby je dôležitá skutočnosť ohľadne existencie alebo neexistencie písomného dokumentu jeho práceneschopnosti. Žalobcovi ako neúspešnému účastníkovi konania nepriznal náhradu trov konania v zmysle § 250k ods. 1 O.s.p. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici bol vynesенý v senáte zloženom z predsedu senátu Ľudovíta Bradáča a členov senátu JUDr. Drahomíry Mikulajovej a JUDr. Jána Škvarku.

Včas podaným odvolaním žalobca napadol rozsudok krajského súdu v celom rozsahu. Rozhodnutie, ako aj postup súdu prvého stupňa považoval za nesprávny, a to s poukazom na ust. § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s ust. § 221 ods. 1 písm. f) a g) a ust. § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. Vytkol krajskému súdu, že dňa 10.09.2007 prostredníctvom svojej právnej zástupkyne zaslal súdu prvého stupňa žiadosť o prerušenie konania na základe ust. § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. spolu s ospravedlnením neúčasti na nariadenom pojednávaní dňa 12.09.2007, a to z dôvodu, že žalobca podal žalovanému podnet na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania, ktorú listinu k svojej žiadosti riadne priložil. Napriek tomu súd prvého stupňa otvoril pojednávanie, vo veci rozhodol a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa uvedenou žiadosťou nijakým spôsobom nezaoberal. Má za to, že týmto postupom sa mu odňala možnosť konať pred súdom (ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Ďalej uviedol, že bolo doručené predvolanie na pojednávanie na deň 12.09.2007, na ktorom predvolaní bol podpísaný a uvedený JUDr. Milan Segeč, predseda senátu. Ako však vyplýva z doručeného rozhodnutia súdu prvého stupňa, napadnutý rozsudok bol vyhlásený a vydaný senátom zloženým z predsedu senátu Ľudovíta Bradáča a členov senátu JUDr. Drahomíry Mikulajovej a JUDr. Jána Škvarku. Považuje to za vážne porušenie práva účastníkov konania, ak v jednej právnej veci konajú dvaja predsedovia senátu a účastník nemá právnu istotu v tom, ktorému predsedovi jeho spis napadol, ktorý predseda senátu a ktorý senát je oprávnený vo veci konať a rozhodovať. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a listín obsiahnutých v spise má dôvodné pochybnosti o tom, či súd pri rozhodovaní o podanom návrhu bol správne obsadený (ust. § 221 ods. 1 písm. g) O.s.p.). Okrem toho vytkol súdu prvého stupňa, že vykonal dokazovanie predovšetkým oboznámením sa so správnym spisom, na základe čoho dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Opomenul predovšetkým skutočnosť, že každú neúčasť na úkone vykonávanom príslušným správnym orgánom žalobca riadne ospravedlnil. Vždy išlo o relevantný a ospravedliteľný dôvod neúčasti na tomto úkone. Súd prvého stupňa predovšetkým nevzal do úvahy nevyužitie zákonných možností správneho organu podľa ust. § 44 Správneho poriadku - vykonanie úkonov prostredníctvom dožiadaného orgánu. Je totiž zrejmé, že nielen žalobca ako štatutárny zástupca účastníka správneho konania, ale aj jeho právna zástupkyňa a ďalší svedok, s ktorým má byť vykonaná konfrontácia, majú miesto trvalého bydliska v Š., a teda v pôsobnosti Obvodného úradu životného prostredia v Š. Využitím tohto procesného inštitútu zo strany konajúceho správneho orgánu nemuselo dôjsť k spomínaným prieťahom v správnom konaní, ktoré sa kladú za vinu žalobcovi. S ohľadom na uvedené skutočnosti navrhuje odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prípadne zmenil a návrhu žalobcu v plnom rozsahu vyhovel.

V písomnom vyjadrení na odvolací návrh žiadal žalovaný napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Poukázal na to, že podanie podnetu na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania nie je okolnosťou

odôvodňujúcou pre obligatórne prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) prvej vety O.s.p.. Rozhodnutie súdu o žalobe v správnom súdnictve nie je nijako závislé na skutočnosti, že bol podaný podnet na preskúmanie správneho rozhodnutia, ktoré je predmetom žaloby. Na preskúmanie právoplatného rozhodnutia správneho orgánu mimo odvolacieho konania nemá účastník konania zo zákona právny nárok. Domnieva sa, že postup súdu v konaní nebol v rozpore s procesnými predpismi, na ktoré poukazuje žalobca, a súd tým, že konanie neprerušil, neodňal žalobcovi možnosť realizovať jeho procesné práva. Rovnako má za to, že súd neodňal žalobcovi možnosť konať pred súdom ani tým, že žalobu žalobcu prejednal a rozhodol o nej bez prítomnosti žalobcu a jeho právnej zástupkyne, nakoľko jeho postup bol v súlade s ustanovením § 250g ods. 2 O.s.p. Za nedôvodnú považuje tiež odvoláciu námietku, podľa ktorej mal súd pri zisťovaní skutkového stavu opomenúť skutočnosť, že žalobca každú neúčast' na úkone vykonávanom správny orgánom riadne ospravedlnil, pričom vždy išlo o relevantný a ospravedlniteľný dôvod. Z predvolaní na ústne pojednávania a z písomných podaní, ktorými žalobca ospravedlňoval neúčast' na ústnych pojednávaniach jeho postup, nie je možné vyvodit' iný skutkový záver ako ten, ktorý učinil súd, teda že správny orgán sa mnohonásobne pokúsil o zaistenie žalobcu na pojednávania, avšak bezúspešne, pričom žalobca sa na tieto pojednávania bez závažných dôvodov nedostavil, tieto ospravedlňoval dodatočne, nepreukázal nikdy hodnoverným dokladom dôvod svojej neúčasti, ako práceneschopnosť. Pokiaľ žalobca vytýka súdu, že nevzal do úvahy nevyužitie zákonných možností správneho orgánu podľa § 44 správneho poriadku - vykonanie úkonov prostredníctvom dožiadaného orgánu, ktorého sa opakovane domáhal, potom celkom opomína povahu tohto inštitútu. Dožiadať o vykonanie procesného úkonu iný správny orgán je oprávnením, nie povinnosťou správneho orgánu. Na dožiadanie nemá účastník konania právny nárok. Záleží len na úvahe správneho orgánu, či považuje za účelné požiadať o vykonanie procesného úkonu iný správny orgán. V posudzovanom prípade sa táto úvaha správneho orgánu odvíjala predovšetkým od posúdenia toho, či je daný postup vhodný vzhľadom na dodržanie zásady materiálnej pravdy, pričom sa správny orgán priklonil k záveru, že nevyhnutne potrebný je osobný kontakt so žalobcom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal vec v intenciách dôvodov uvedených v odvolaní, odvolanie prejednal na nariadenom pojednávaní (§ 246c veta prvá a § 214 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. je treba ako vecne správny potvrdiť.

Podľa § 244 ods. 1 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmavajú súdy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy.

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich

právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Najvyšší súd na základe odvolacieho návrhu preskúmaval napadnutý rozsudok z troch hľadísk:

1. Odňatá možnosť konať pred súdom v dôsledku neúčasti žalobcu na pojednávaní a neprerušenie súdneho konania

Krajský súd v preskúmvanej veci nariadil pojednávanie na deň 12.09.2007. Na pojednávanie predvolal právnu zástupkyňu žalobcu a žalovaného. Pravdepodobne krajský súd už nepovažoval za potrebné vypočuť žalobcu v rámci dokazovania na pojednávaní, preto jemu predvolanie osobitne nedoručoval. Právna zástupkyňa žalobcu predvolanie prevzala dňa 27.08.2007, žalovaný predvolanie prevzal 24.08.2007. Dňa 12.09.2007 sa vo veci konalo na krajskom súde pojednávanie bez prítomnosti právnej zástupkyne žalobcu za prítomnosti zástupcu žalovaného. Na tomto pojednávaní bol vynesенý rozsudok. Dňa 13.09.2007 (deň po pojednávaní) krajskému súdu bolo doručené podanie právnej zástupkyne žalobcu o žiadosti o prerušenie súdneho konania z dôvodu podania podnetu na preskúmanie napadnutého rozhodnutia správneho orgánu mimo odvolacieho konania, zároveň ospravedlnenie neprítomnosti na pojednávaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo svojej judikatúre zdôraznil, že osobná prítomnosť účastníka je právom, ktoré účastník nemusí využiť a môže ho napríklad nahradiť písomným vyjadrením, resp. iba účasťou splnomocnenca, a ďalej, že toto právo môže byť v súlade s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky z dôvodu verejného záujmu obmedzené (napríklad z dôvodu zachovať dôstojnosť súdneho pojednávania a iné). Z čl. 48 ods. 2 ústavy vyplýva právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania, ktorého účelom je umožniť oprávnenej osobe, aby bola prítomná na prerokovaní jej veci v konaní pred orgánom oprávneným o veci rozhodnúť. Podľa názoru ústavného súdu výraz „vec“ v tomto prípade znamená celé konanie od podania návrhu až do jeho právoplatného skončenia. Uvedené právo však nemožno chápať absolútne, t.j. právo účastníka byť prítomný v každom okamihu konania a pri vykonaní každého konkrétneho dôkazu. Základné právo upravené v čl. 48 ods. 2 ústavy priznáva účastníkovi konania oprávnenie vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, a nie byť osobne prítomný pri vykonaní každého dôkazu (pozri aj Nález ÚS SR č. III. ÚS 4/07-29 z 2. 8. 2007).

Vynesením rozsudku vo veci bez prítomnosti zástupkyne žalobcu (na ktoré bola riadne predvolaná) nebolo porušené právo žalobcu na verejné prerokovanie veci pred nezávislým súdom. Písomné ospravedlnenie neúčasti žalobcu a právnej zástupkyne žalobcu z neprítomnosti na pojednávaní bolo súdu doručené o deň neskôr, ako bol vynesенý vo veci rozsudok. Hoci žiadosť o prerušenie konania bola

krajskému súdu doručená deň po vynesení rozsudku vo veci samej, odvolací súd dáva ešte do pozornosti i to, že v § 109 ods. 1 písm. a) a b) O.s.p. sú uvedené dôvody, kedy je súd povinný prerušiť prebiehajúce súdne konania. Podanie podnetu na preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu mimo odvolacieho konania však nespadá do oblasti zákonného ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p., kedy súd musí z úradnej povinnosti prerušiť súdne konanie. Preskúmanie rozhodnutí v mimo odvolacom konaní je inštitút určený na nápravu nezákonných rozhodnutí, a to ich zrušením alebo zmenou, za súčasného rešpektovania dobromyseľne nadobudnutých práv účastníkov. Správny poriadok výslovne neustanovuje procesný postup pri preskúmaní rozhodnutí mimo odvolacieho konania. Uvádza len finálne formy, do ktorých môže toto konanie vyústiť. Podnet ktoréhokoľvek subjektu podaný mimo odvolacieho konania nemá povahu podania, ktorým sa začína správne konanie (§ 19 SP). Ak správny orgán nezistí dôvod na preskúmanie rozhodnutia, vybaví vec neformálnym oznámením. Konanie o preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania sa začína dňom, keď orgán nadriadený správne orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, urobil prvý úkon smerujúci k preskúmaniu rozhodnutia. To znamená, že samotné podanie podnetu na preskúmanie rozhodnutia mimo odvolacieho konania nemá za právny následok prerušenie súdneho konania, ako sa nesprávne domnieva žalobca. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že postupom a rozhodnutím krajského súdu nebola odňatá možnosť konať žalobcovi pred súdom.

2. Nesprávne obsadenie súdu

V čl. 48 ods. 1 ústavy je uvedené, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa § 3 ods. 3, 4 a 5 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch v platnom znení, zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce. Rozsudok sa vyhlasuje v mene Slovenskej republiky a vždy verejne. Predpisy o konaní pred súdmi ustanovia spôsob verejného vyhlásenia rozsudkov.

Podľa § 7 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z., krajské súdy konajú a rozhodujú v správnych veciach v prvom stupni, ak osobitný zákon neustanovuje inak

Podľa § 16 ods. 1 a 2 zákona č. 757/2004 Z.z., senát krajského súdu sa skladá z troch sudcov, z ktorých jeden je predsedom. Predseda senátu riadi a organizuje činnosť senátu. Ak má v senáte viac sudcov funkciu predsedu senátu, určí predsedu

senátu, ktorý riadi a organizuje činnosť senátu, rozvrh práce. Každý predseda senátu má právo predsedat' senátu vo veci, ktorá mu bola pridelená ako spravodajcovi.

Z písomného stanoviska predsedu krajského súdu odvolací súd zistil, že na základe schváleného rozvrhu práce na rok 2007 je senát 23 S v štvorčlennom zložení, tvoria ho:

1. JUDr. Milan Segeč - riadiaci predseda senátu
2. JUDr. Drahomíra Mikulajová - predsedníčka senátu
3. Ľudovít Bradáč - predseda senátu
4. JUDr. Ján Škvarka - člen senátu

V senátnych správnych veciach rozhoduje na Krajskom súde v Banskej Bystrici len jeden senát, v ktorom sa obmieňajú uvedení štyria sudcovia. V konkrétnej veci rozhodovali v senáte traja sudcovia (Ľudovít Bradáč - predseda senátu, JUDr. Drahomíra Mikulajová - členka senátu, JUDr. Ján Škvarka - člen senátu). V rámci prípravy pojednávania (výzva na zaplatenie súdneho poplatku, predvolanie na pojednanie) dáva kancelária na tlačivá pečiatku riadiaceho predsedu senátu. V konkrétnom prípade bola vec riadiacim predsedom senátu pridelená predsedovi senátu Ľudovítovi Bradáčovi, ktorý ju prejednal a rozhodol v senáte, v ktorom členmi senátu boli ďalší dvaja členovia, a to JUDr. Mikulajová a JUDr. Škvarka. Zloženie senátu 23 S nebolo v priebehu roka 2007 oproti schválenému rozvrhu práce na rok 2007 zmenené.

Z uvedeného odvolací súd zistil, že žalobca postupom súdu nebol odňatý svojmu zákonnému sudcovi a neboli porušené jeho ústavné a zákonné práva prejednaní veci pred nezávislým súdom.

3. Neúčast' žalobcu na pojednávaniach pred správnym orgánom

Podľa § 41 ods. 1 a 2 zákona č. 71/1967 Zb o správnom konaní v platnom znení (ďalej Správny poriadok) správny orgán predvolá osoby, osobná účasť ktorých pri pojednávanií veci je nevyhnutná. V predvolaní správny orgán upozorní na právne následky nedostavenia sa.

Podľa § 45 ods. 1 Správneho poriadku tomu, kto sťažuje postup konania, najmä tým, že sa bez závažných dôvodov nedostaví na výzvu na správny orgán, ruší napriek predchádzajúcemu napomenutiu poriadok, bezdôvodne odmieta svedeckú výpoveď, predloženie listiny alebo vykonanie ohliadky, môže správny orgán uložiť poriadkovú pokutu do 5000 Sk, a to aj opakovane.

Podľa názoru odvolacieho súdu pred uložením sankcie žalobcovi správny orgán správne zistil skutkový stav veci a správne ho i právne vyhodnotil. Je možné sa zhodnúť s názorom krajského súdu, že uvedeným postupom bez preukázania

závažných dôvodov sa opakovane žalobca na správny orgán nedostavil, a tým sťažoval postup jeho konania, čo odôvodnilo použitie uvedenej sankcie. V zásade správne orgány vykonávajú procesné úkony v obvode svojej pôsobnosti. Správny orgán vzhľadom na predmet prejednávanej veci sa rozhodol vykonať procesný úkon, výsluch žalobcu sám, konal „preter legem“ a preto nemožno mu tento postup vytknúť.

Z uvedených dôvodov preto možno konštatovať, že napadnutý rozsudok krajského súdu je zákonný, preto ho odvolací súd ako vecne správny potvrdil (§219 O.s.p. v spojitosti s § 246c O.s.p.)

Najvyšší súd Slovenskej republiky náhradu trov odvolacieho konania žalovanému ako procesne úspešnému účastníkovi s poukazom na § 250k ods. 1 v spojitosti s § 224 ods. 1 O.s.p. nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave dňa 22. mája 2008

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Nikoleta Adamovičová